

**EL LLIBRE
DE LA SETMANA**

Celebració i elegia

PERFIL

BOHUMIL HRABAL (BRNO, 1914 - PRAGA, 1997) VA ASSOLIR EL PRIMER ÈXIT AMB 'TRENDS RIGOROSAMENT VIGILATS'. DESPRÉS DE SER PROHIBIT A TXECOSLOVÀQUIA PELS SOVIÈTICS, LLIBRES COM 'UNA SOLITUD MASSA SOROLLOSA' I 'NOCES A CASA' VAN REBRE EL RECONeixEMENT CRÍTIC UNÀNIME

ENRICH
SÒRIA

Un cambrer baixet amb una ferma voluntat de prosperar viu un seguit de peripècies fantàstiques que el duen a treballar en el mític Hotel París de Praga, rebre les lliçons d'un *maître* que ho sap tot perquè va servir el rei d'Anglaterra, servir ell a l'emperador d'Etiòpia, casar-se amb una infermera petita, tendra i nazi, treballar per als amos en una factoria de nadons de pura raça ària, ser confós amb un membre de la resistència i torturat per la Gestapo, esdevenir milionari i director d'un hotel meravellós, per acabar d'adobacamins en una carretera abandonada, amb la sola companyia d'un cavall, una cabra i un gat i les esporàdiques visites dels companys de taverna d'un poble veí, que el prenen per boig i als quals els narra la seva al·liconadora biografia, com ho fa ara amb nosaltres, desconeguts confidents d'aquesta èbria i populosa allau de records.

Aquesta apressada sinopsi a penes pot donar idea de la fascinadora meravella que és aquesta obra mes-

tra de la literatura txeca, del seu humor fantàstic –que inclou una de les pàgines més superbament hilarants de la narrativa del segle XX: l'àpat pantagruèlic de l'emperador etiop Haile Selassie– i de la seva insòlita poesia, exultant i grotesca, tendra i vital, i alhora plena d'una tristesa desolada i una pietat ecumènica.

Bohumil Hrabal va escriure *Jo he servit el rei d'Anglaterra* als anys 70 del segle passat, i es va publicar de manera semiclandestina el 1983. El 1989 Monika Zgustova en va fer una traducció esplèndida al català per a Destino. Aquesta traducció, amb lleugers retocs, és la que ara reedita Proa per a sort dels lectors. La versió catalana manté intacta la insòlita irrisió, l'atmosfera onírica, la intensitat evocadora i la desesperada tendresa que amaren el llibre.

El narrador, Jan Dítě, o Herr Dittie, és un murri afable que lluita afeïssadament per ser tingut en compte per un món que admira i que, una vegada i una altra, li nega els mèrits o ni tan sols el veu. I, amb tot, coneix l'amor i l'èxit, però en cadascun dels seus cops de sort nia el desastre que desfarà les seves il·lusions en el mateix moment que creu palpar-les. Ai-

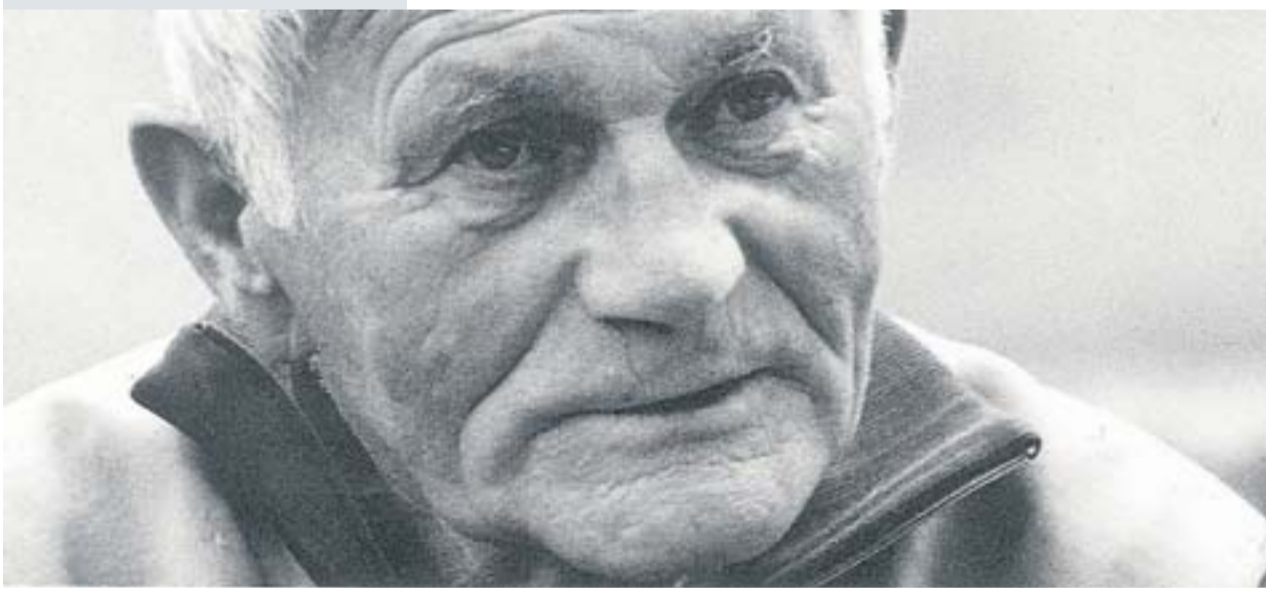

**JO HE SERVIT EL REI...
BOHUMIL HRABAL
TRADUCCIÓ DE
MONIKA ZGUSTOVA
PROA, 2011
267 PÀG. /17,90 €**

xí, aquesta mirada des de baix, alhora ingènua i múrria, enlluernada i hiperbòlica, es va tenyint d'una profunda i desencisada comprensió. Com més renuncia al món exuberant que estima i que el menysprea, millor el copsa. Al davant nostre desfila la tènue memòria austrohongaresa dels valsos ran de bosc, la Txecoslovàquia alegre i industriosa de la república de Masaryk, el país humiliat per la Wehrmacht, l'expulsió dels alemanys del territori i, finalment, la instauració d'una nova dictadura, sota la qual la vida continua, els milions celebren festes clandestines als camps de concentració i les obreres represaliades aprenen poesia i fan sospirar el nostre narrador, encara tan sensible a la bellesa com quan, de jove, va descobrir aquest miracle en un reservat del seu precoç Paradís. Tot passa a velocitat vertiginosa, és bulliciós i acolorit i absurd, i al final deixa un regust de cendra que costa empassar-se.

Jo he servit el rei d'Anglaterra és un *bildungsroman* paròdic, joiosament embogit i alhora asprament lúcid, una farsa grotesca que inclou una celebració de la vida tal com és, amb llums i ombres, assoliments i pèrdues, ambició i recança, i també un itinerari cap a la saviesa i el renunciament. Però sobretot és una tenaç declaració d'amor a tot el que hi ha d'humà en l'humà. Un amor que ens pot sorprendre amb la tumultuosa ansietat del sexe i dels diners, amb la recerca del poble de Lidice, anihilat per les SS, amb la fèrria dignitat del poble txec o amb el dolor de les cases dels alemanys expulsats, que ja només habiten les ombres dels miralls (un assumpte que encara és tabú a Txèquia i al qual Hrabal dóna veu amb una compassió de veritat universal). Així, aquesta vasta paròdia que és *Jo he servit el rei d'Anglaterra* esdevé un indesmaiable càntic d'afirmació de la vida i una torbadora elegia, amarga i sàvia, just abans del comiat. ♦♦

EL NARRADOR, JAN DÍTĚ, ÉS UN MURRI AFABLE QUE LLUITA PER SER TINGUT EN COMPTE PER UN MÓN QUE ADMIRA I QUE, UNA VEGADA I UNA ALTRA, LI NEGA ELS MÈRITS O NI TAN SOLS ELS VEU

SOTA SOSPITA

El redescobrimient d'Itàlia

No sabem si el desembarcament de l'editorial Feltrinelli al nostre país, amb la compra de part d'Anagrama i de les llibreries La Central, hi té alguna cosa a veure, però el cert és que Itàlia torna a estar de moda. Al país de Berlusconi, els tecnòcrates i Mario Monti fa molts anys que el món cultural està més que tocat, agònic. En l'àmbit creatiu, tanmateix, presenta una vitalitat envejable, sobretot si tenim en compte

que fa no gaire nosaltres, pobres, creïem ser millors que italians i francesos, per exemple.

Des de començaments d'any, només en català, es deuen haver publicat una vintena llarga de novel·les traduïdes, des de la més nova i esperada *El dia abans de la felicitat* (Bromera), d'Erri de Luca, fins al vendaval Niccolò Ammaniti i el seu *Que comenci la festa* (Angle), sense oblidar-nos dels nous fenòmens Michela Murgia i *L'aca-*

badora (Proa) i Silvia Avalone i *D'acer* (Edicions 62), el premi Strega Tiziano Scarpa i *Stabat Mater* (Edicions de 1984), els Camilleri de torn (Edicions 62), la poesia de *Blues en setze* de Stefano Benni (Leonard Muntaner). Tusquets, en castellà, a més, va publicar fa uns mesos un Sciascia deliciós, *Muerte del inquisidor*. I Anagrama s'ha compromès a reeditar Ammaniti, amb el *No tengo miedo* del 2001 com a primer tast. I no

ANDREU
GOMILA

**EL 2011
S'HAN PUBLICAT
EN CATALÀ
UNES 20
NOVEL·LES
ITALIANES**

ens oblidem dels Claudio Magris, Umberto Eco, Roberto Calasso, Alessandro Baricco o Antonio Tabucchi. En tenen per donar i vendre, de talent. I no hi ha cap editorial que aspiri a ser important que, al costat d'un bon novel·lista nord-americà, no disposi d'un clàssic viu i una promesa italians. El curiós és que tinguin polítics tan dolents. Mentre es posen pedaços, tenen teca de sobres per explicar-nos la caiguda de Roma. ♦♦